

Vi i

LOP

NR. 2 - 2016 - ÅRGANG 72

Årets trygdeoppgjør

Rapport fra LOP-kurs

Oljealderen - før og nå

MEDLEMSBLAD FOR LOP - LANDSLAGET FOR OFFENTLIGE PENSJONISTER

Medlemsblad for Landslaget for offentlige pensjonister, LOP, som er landets eldste og nest største pensjonistorganisasjon. LOP er uavhengig, partipolitisk og livssynsmessig nøytral.

Utkommer 4 ganger årlig
ISS 1890-3398
Opplag: 10.000

SEKRETARIAT

Stortingsgt. 2, 0158 Oslo
Daglig leder: Karin S. Woldseth

22 42 22 55
post@lop.no
www.lop.no

Kontortid: man–fre 09.00–15.00

SENTRALSTYRET**Fung.leder:**

Torild Ofstad
954 37 233
Torildofstad@gmail.com

Styremedlemmer:

Johannes Bolstad
924 44 478
johannes.bolstad@bkkfiber.no
Paal Borsheim
971 76 980
paal.borsheim@lyse.net
Sigmund Jan Nordmo
413 37 761
sj-nor@online.no

Turid Mæhre Olsen
924 56 568
turid.arna.olsen@hotmail.com

Lillian Saxegaard
944 99 320
lillian.saxegaard@gmail.com

Astrid Bjellebø Bayegan
909 29 047
abayegan@online.no

Varamedlemmer:

Tore Lindholt
63840267
tomaholt@start.no

Per Loe
416 75 170
reid-lo@online.no

PENSJONSUTVALGET

Hans Erik Pettersen
905 43 413
hansep@online.no

**KURS-KONTAKT-
KONFERANSEUTVALGET**

Turid Mæhre Olsen
924 56 568
turid.arna.olsen@hotmail.com

TURUTVALGET

Lillian Saxegaard
944 99 320
lillian.saxegaard@gmail.com

REDAKSJONSRAÅD

Turid Frimo
tfrimo@gmail.com

Lillian Saxegaard
lillian.saxegaard@gmail.com

Randi Frankrig
randi.frankrig@gmail.com

REDAKTØR

Margaretha Hamrin
mgh@hamrin.no

Redaksjonen avsluttet 20.februar
Frist for nr. 2-2016: 15.mai

Signerte artikler står for skribentens egne meninger.
Ettertrykk tillatt med kildehenvisning.

Forsidebilde og illustrasjonsfoto:
Bigstockphoto

INNHOOLD

Trygdeoppgjøret	s. 5
Økt grunnlag for gifte/samboere	s. 8
Fastlegeproblemer	s. 10
Spørsmål og svar	s. 11
Ny bok fra Sæterli	s. 12
LOP-kurs i vår	s. 13
Audun Myskja på besøk	s. 18
Oljealder før og nå	s. 20
Med Lop Tromsø til solen	s. 24
Kurs om sparing	s. 25
Sommeroppskrifter	s. 26
Bussruteseier for Lop	s. 28
Fint besøk hos Oslo Lop	s. 28
Kryssord	s. 30

Vårens pensjonsoppgjør har provosert, og mange har vært på banen både i media og med andre aksjoner. LOPs tillitsvalgte har også vært svært aktive og har fått medieoppmerksomhet både i riksmidier og i lokalpresse. Pensjonsutvalget har laget en fyldig dekning av hele denne saken i denne utgaven av bladet.

Pensjoner henger også sammen med oljeøkonomien, og vi kan her presentere en svært interessant artikkel som er basert på et foredrag som ble holdt for Sandnes, Jæren og Stavanger lokallag.

Vi har også med små og store rapporter fra LOP rundt omkring i landet. Jeg håper denne utgaven blir god og interessant sommerlesning for alle LOP-ere!

Margaretha

LEDERS SPALTE

De siste drøftingsmøtene vedrørende statsbudsjettet 2017 og trygdeoppgjøret 2016 er tilbakelagt.

Resultatet av trygdeoppgjøret ble et tillegg i pensjonen på 2,0 prosent pr 01.05.2016. Dette er ikke nok til å kompensere for en gjennomsnittlig prisstigning for 2016 på hele 2 prosent. Det betyr at vi får nok et oppgjør med negativ realvekst i folketrygden og offentlige pensjoner. Beregninger tyder på at nedgangen blir på ca. 1 prosent. Årets lønnsoppgjør ga en negativ realvekst for lønnsstakerne på ca. minus 0,4 prosent. LOP's krav var primært at underreguleringen skulle fjernes, og at vi skal følge lønnsveksten. Dernest som et minimumskrav at det legges inn en sikringsbestemmelse i forhold til underreguleringen slik at pensjonistene ikke skal ha en større realnedgang enn lønnsstakerne.

LOP finner det urimelig og uhørt at pensjonistene skal bære en større del av byrden en lønnsstakerne. De andre pensjonistorganisasjonene er med små variasjoner av samme oppfatning.

Noe av begrunnelsen for en slik sikringsbestemmelse er at det er andre år på rad med negativ vekst. Slik den økonomiske utviklingen er for landet kan denne trenden fortsette i de nærmeste årene. Det er rimelig at pensjonistene må bære sin del av byrden i nedgangstider, men ikke en større del enn lønnsstakerne.

Det ble ikke gjennomslag hos regjeringen for våre krav, og LOP og de andre pensjonistorganisasjonene

skrev ikke under protokollen. Men samtlige hovedorganisasjoner for lønnsstakere i arbeidslivet skrev under. Det understreker betydningen av å være medlem av en pensjonistorganisasjon som LOP.

Pensjonsreformen har som grunnleggende prinsipp at pensjonene skal reguleres med et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten. Fradraget på 0,75 prosent er en gjennomføringsmåte som har som forutsetning at lønnsveksten er på 1,5 prosent. Denne forutsetningen er ikke til lenger til stede. Det vises til redegjørelser fra Hans Erik Pettersen fra pensjonsutvalget. Regjeringen firet ikke en tomme på underregulering på 0,75 prosent og beregningen ble en rent teknisk sak med bruk av formler. Drøftingsmøtet fikk dermed en karakter som i beste fall kan kalles et informasjonsmøte. Det er ikke bra, og slik skal dette ikke være!

Våre krav til statsbudsjettet 2017 er det for tidlig å si noe om. Det eneste vi fikk positiv tilbakemelding på var økt kompetanse i eldreomsorgen. Det er vel og bra. Men det hjelper ikke nok med økt kompetanse for å bedre situasjonene på sykehjemmene. Bemanningen må også øke. Til det kom det ingen tilbakemelding og heller ikke om tannhelse.

Pensjonistene i Norge utgjør en stor befolkningsgruppe. Det er valg til

neste år. Forsvar av pensjonene og eldrevern bør bli en sentral sak i valgkampen. En god eldrevern innbefatter en pensjon til å leve av; -ikke bare eksistere. Gode pensjons- og levevilkår er med på å skape trivsel og bedre helse. Og det er derfor viktig å se betydningen av dette i sammenheng med helsebudsjettene.

En av LOPs hovedoppgaver i tiden som kommer blir derfor å bidra til politisk oppmerksomhet om pensjonistenes kår. Vi må sette søkelyset på at eldres levevilkår forverres, og at en fortsatt nedadgående trend kan føre til et økende fattigdomsproblem. Det er en utfordring for oss alle at vi både sentralt og lokalt skaper oppmerksomhet om dette i offentligheten, og bruker de nettverkene vi har.

Jo flere medlemmer vi har jo lettere blir det. Medlemsverving og aktive og gode lokallag er derfor helt grunnleggende for å påvirke framtidige politiske beslutninger i riktig retning!

Torild Ofstad
Styreleder LOP

Denne våren har vært mer enn gjennomsnittlig travel. For ikke bare har det vært drøftinger om statsbudsjett og trygdebudsjett, men det har også vært avholdt tillitsvalgtkurs i regi av KKK – utvalget.

Jeg tror at kurs for tillitsvalgte er en fin måte å gjøre samholdet i en stor organisasjon med mange lokallag sterke, og man finner LOPs identitet på en mye bedre måte gjennom slike samlinger. Alt dette kan dere lese mer om andre steder i bladet.

Forberedelsene til landsmøtet 2017 har så vidt startet også, denne gangen skal det avholdes i Trondheim. Dette er også et viktig samlingspunkt, når viktig avgjørelser for LOP skal tas. De videre forberedelsene til landsmøtet, og eventuelle forslag til saker som skal behandles der, vil dere kunne lese mer om i senere nummer av Vi i LOP.

Vi har fått et nytt lokallag siden sist, vi har vært så heldig å få Bærum Offentlige Pensjonister tilbake til LOP. Det setter vi stor pris på og håper at alle de nye medlemmene finner seg godt til rette i vår organisasjon.

Vi har flere tusen medlemmer i LOP som ikke er knyttet til et lokallag. Derfor fortsetter jeg min vennlige oppfordring til alle dere som ikke er lokallagsmedlem, besøk deres lokallag. Informasjon om medlemsmøter finner dere på nettsiden vår lop.no, eller ta kontakt med kontaktpersonen for laget som står på siste side i bladet. Det er så mye å lære, så mange spennende og kunnskapsrike mennesker å møte, og så mange flotte turer å reise på, at det er bare å besøke laget ditt, det forplikter ikke. Forhåpentligvis gir det påfyll.

Vi nærmer oss sommer og ferietid, og sekretariatet vil med dette ønske alle våre medlemmer en solrik, energigivende og en riktig god sommer.

Karin Ø. Woldseth

LOP ønsker alle medlemmer en god sommer!

50%
PÅ DISSE
FILMENE

Som medlem i Kinoklubb Norge får du 50% rabatt på minst 8 utvalgte kvalitetsfilmer i året.

SPESIALTILBUD TIL LOP-MEDLEMMER!

LOP-medlemmer får 25% rabatt på medlemsprisen og betaler kun kr. 112,- pr. år (ord. pris 149,-)

Bruk rabattkode: LOP2016

Meld deg inn på kinoklubb.no

TRYGDEOPPGJØRET

et brudd på forutsetningen i pensjonsreformen

Tekst: Hans Erik Pettersen, leder av Pensjonsutvalget

Resultatet av trygdeoppgjøret skulle nå være kjent.

Løpende pensjoner blir regulert opp med 2,01 prosent fra 1.mai. Det betyr en økning av pensjonene fra 2015 til 2016, årsvekst, på 1,7 prosent.

Det er viktig for oss å vurdere hva dette betyr for realveksten. Realvekst er inntektsvekst minus prisvekst. Negativ realvekst betyr at pengene er mindre verdt. Med en antatt prisvekst på 2,8 prosent ifølge revidert nasjonalbudsjett, gir det en negativ realvekst for pensjonistene på 1,1 prosent. Det er andre år på rad pensjonistene får en negativ realvekst.

Da er det ikke regnet inn at gifte/samboende får et tillegg gjennom statsbudsjettet ved at grunnpensjonen for disse øker fra 0,85 pst til 0,90 pst fra 1.september. Dette har

ikke noe med reguleringen å gjøre, men regner en inn dette, vil også gifte/samboende få en negativ realvekst, på om lag 0,6 prosent.

LOP krevde en økning i pensjonene i tråd med forventet lønnsvekst for de yrkesaktive, 2,4 prosent. Med et etterslep de to siste årene på 0,1 prosent, ble det et krav på 2,5 prosent på årsbasis, altså lavere enn prisveksten. Jeg kan ikke huske at jeg i mine mange år som tidligere forhandlingssjef, har stilt krav som betyr realnedgang. Men LOP holder fast på prinsippet om å følge de yrkesaktive på godt og ondt.

Resultatet ser vi, er langt under det nøkterne kravet vi stilte. Det er også et brudd på forutsetningen i pensjonsreformen. Pensjonsreformen blir brukt som begrunnelse for det lave tilbudet til oss, men da må

LOP HAR SAMARBEID MED:

- Sykepleierforbundet
- Presteforeningen
- Skolelederforbundet
- Mattilsynet
- Meteorologisk Institutt

Det **sikreste og tryggeste** for oss pensjonister er en gjennomføringsmetode helt i samsvar med det pensjonsreformen **egentlig sier; snittet av lønns- og prisvekst.**

også tilbudet være i samsvar med hva pensjonsreformen egentlig sier og ikke lavere.

Stortinget vedtok gjennom pensjonsreformen at løpende pensjoner skulle reguleres, økes med snittet av lønnsvekst for de yrkesaktive og prisutviklingen, dvs en økning midt i mellom lønnsvekst og prisvekst.

Problemet er at de vedtok en bestemt gjennomføringsmetode for å få dette til ut fra den situasjonen som var den gangen, nå er den annerledes.

I innstillingen til Stortinget i samband med behandlingen av dette sier komiteen (Innst. O nr 67 (2008-2009))

«Flertallet viser videre til at det i proposisjonen er foreslått at Stortingets vedtak om å regulere pensjon under utbetaling med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, gjennomføres ved at pensjonen reguleres med lønnsveksten og deretter fratrekkes en fast faktor på 0,75 pst.» (Min understrekning)

Merk ordene;»gjennomføres ved at»

Lønnsvekst minus 0,75 % skulle gi snitt av lønns- og prisvekst, altså midt i mellom.

Fradragsfaktoren på 0,75 prosent forutsetter en reallønnsutvikling for de yrkesaktive på 1,5 prosent. Det sier den «otproppen» som var grunnlag for behandlingen i Stortinget. (OT prp. 37(2008-2009))

«Dersom pensjoner under utbetaling skal reguleres med lønnsutviklingen fratrukket en fast faktor, må den

faste faktoren fastsettes slik at reguleringen tilsvarer et forventet gjennomsnitt av lønns- og prisvekst framover. I de økonomiske beregningene i forbindelse med pensjonsreformen har man forutsatt en årlig reallønnsvekst på 1,5 prosent og en fast faktor på 0,75 prosent som gir en realvekst i utbetalt pensjon på om lag halvparten av real-lønnsveksten». (Min utheving)

Enkel matematisk vurdering av 0,75 % gir samme resultat.

Lavere realutvikling enn 1,5 prosent gjør at pensjonene blir regulert lavere enn snittet. Høyere enn 1,5 pst gir høyere regulering enn snittet.

Pensjonsreformen ble innført i 2011. Før det skulle pensjonene følge lønnsutvikling etter et vedtak i stortinget i 2003. Årene 2011 til og med 2013 var gode økonomiske år med relativ høy lønnsutvikling og lav prisvekst. Vi fikk en regulering høyere enn snittet, men lavere enn lønnsutviklingen. Men allerede fra 2014 var realveksten for de yrkesaktive lavere enn 1,5 prosent.

2014: 1,1 pst. 2015:0,7 pst, 2016: minus 0,4 pst ifølge revidert nasjonalbudsjett. Dersom prognosene til SSB slår til; 2017:0,4 pst, 2018:0,6 pst, 2019:1,2 pst. Altså fra og med 2014 og så langt vi kan se, ligger realveksten under og i flere år betydelig under 1,5 prosent. Forutsetningene for fradragfaktoren på 0,75 er nå brutt.

Stortingsflertallet må dersom de fortsatt holder på pensjonsreformen, endre gjennomføringsmetoden, sikre

i praksis snitt av lønns- og prisvekst og dermed sikre at pensjonistenes inntektsutvikling ikke blir så dårlig som den vil bli med dagens gjennomføringsmetode.

En kan ikke både si at en holder på pensjonsreformen og holde på en gjennomføringsmetode som gir dårligere resultat enn det pensjonsreformen egentlig innebærer.

En kan sjølsagt håpe på at de gylne økonomiske årene kommer tilbake med høyere realvekst enn 1,5 prosent for de yrkesaktive, men jeg ser ikke slike utsikter hverken gjennom de prognoser vi så langt er kjent med, eller den økonomiske politikken som blir skissert. Det sikreste og tryggeste for oss pensjonister er en gjennomføringsmetode helt i samsvar med det pensjonsreformen egentlig sier; snittet av lønns- og prisvekst. I motsatt fall ligger det an til ytterligere to år med negativ realvekst for oss, det blir fire på rad.

LOP jobber hardt for å få gjennomslag for en endring. Regjeringen er ved to anledninger presentert våre synspunkter. Videre har jeg hatt en artikkel i Aftenposten som resulterte i en debatt i Dagsnytt 18. Vi vil følge opp saken overfor alle stortingspartier gjennom deres representanter i Arbeids- og sosialkomiteen.

Forøvrig mener jeg fortsatt at det enkleste og beste er at pensjonistenes følger de yrkesaktive lønnsutvikling, på godt og ondt. Men det er ikke der vi er nå, nå må vi i hvert fall sikre oss mot lavere regulering enn det pensjonsreformen legger opp til.

En kan ikke **både** si at en holder på **pensjonsreformen** og holde på en **gjennomføringsmetode** som gir **dårligere resultat** enn det pensjonsreformen **egentlig** innebærer.

Økt grunnlag for gifte/samboende OG ØKT MINSTEPENSJON FOR ENSLIGE

Tekst: Jan Mønnesland, pensjonsutvalget

I statsbudsjettet for 2016 ble det vedtatt å redusere avkortningen i grunnpensjonen for gifte og samboere fra 0,15 G til 0,10 G. Samtidig ble det vedtatt å øke minstepensjonen for enslige med 4000 kroner. Begge endringene skal gjelde fra 1. september 2016. Lovproposisjonen som gir de juridiske spesifiseringene ble lagt fram 22. april. Denne er nå til behandling i Stortinget og vil bli formelt vedtatt medio juni.

For begge endringene gjelder at de bare vil gjelde for de som har dagens opptjeningsmodell i folketrygden, og ikke for de som får ny opptjeningsmodell. Den nye opptjeningsmodellen innføres gradvis fra 1954-kullet av og gjelder 100 prosent fom. 1963-kullet.

Begge disse endringene er i seg selv positive. Det kan derimot rettes berettiget kritikk mot den avgrensningen en har valgt å gi endringene, noe som rammer både framtidige pensjonister (yngre kull) og som rammer offentlige tjenestepensjonister.

REDUSERT AVKORTNING AV GRUNNPENSJONEN FOR GIFTE OG SAMBOERE

I dagens folketrygd består pensjonen av grunnpensjon pluss tilleggspensjon. Avkortningen i grunnpensjonen gjelder dermed alle som er gift eller samboende, uansett hvor stor samlet pensjon er. Også minstepensjonen for gifte/samboere har samme avkortning på 0,15 G.

Redusert avkortning var et krav både i samarbeidsavtalen mellom Høyre, Venstre, KrF og FrP (Nydalen-erklæringen) og i regjeringsplattformen mellom Høyre og FrP (Sundvollen-plattformen). I begge dokumentene heter det at en vil "redusere avkortningen av pensjon for gifte og samboende pensjonister fra 15 til 10 prosent".

Allerede i budsjettet for 2016 varslet departementet at reduksjonen i avkortningen bare skulle gjelde for de som får folketrygd etter gammel modell. Ny folketrygdmodell har ikke avkortning etter sivilstand for inntektspensjonen. En har imidlertid samme avkortning

Med denne konstruksjonen har en sørget for at tillegget til enslige minstepensjonister i folketrygden gis til alle **bortsett fra de som også har offentlig tjenstepensjon.**

etter sivilstand for minstepensjonens del som i dagens modell, hvor gifte og samboere får utbetalt 0,15 G mindre enn enslige. At en ikke lar den reduserte avkortningen gjelde også for minstepensjonen i ny folketrygd kan vanskelig ses på som annet enn et løftebrudd både ut fra regjeringserklæringen og Nydalen-avtalen.

ØKT MINSTEPENSJONEN FOR ENSLIGE MED 4000 KRONER FRA 1. SEPTEMBER 2016

Det var et krav fra samarbeidspartiene under høstens budsjettforhandlinger at en også måtte øke minstepensjonen for enslige. Det skjer ved en at et beløp på 4000 kroner gis som et særskilt tillegg til minstepensjonene. Beløpet vil senere bli regulert med lønnsveksten på samme måte som grunnbeløpet (G), og vil bli gjenstand for samme levealdersjustering ved uttak som minstepensjonen for øvrig.

Proposisjonen fastslår også her at tillegget bare skal gis til de som mottar minstepensjon etter dagens modell. De som er født etter 1953 vil få en avtrappende del av tillegget, og det er helt borte for de som er født i 1963 og senere. I likhet med reduksjonen i avkortningen for gifte ville det vært naturlig om dette tillegget ble gitt også under ny modell.

FORHOLDET TIL OFFENTLIG TJENSTEPENSJON

Samordningsloven sier at offentlig tjenstepensjon skal samordnes fullt ut med folketrygdens tilleggspensjonen (inkl. særtillegg etc.), mens grunnpensjonen bare samordnes med 0,75 G. Dermed blir det i dag en samordningsgevinst på 0,25 G for enslige og 0,10 G for gifte/samboere. Når grunnpensjonen for gifte/samboere økes fra 0,85 G til 0,9 G vil samordningsgevinsten automatisk øke fra 0,10 til 0,15 G, mot fortsatt 0,25 G for enslige.

Denne effekten vil komme automatisk uten at en endrer

samordningsloven. Offentlige pensjonister får dermed fullt ut samme gevinst av den reduserte avkortningen som øvrige mottakere av folketrygden.

Slik er det ikke når det gjelder økt minstepensjon for enslige. Dette tillegget gis som et særlig tillegg, som dermed skal samordnes fullt ut med offentlig tjenstepensjon. En får altså et tillegg på folketrygden på 4000 kroner som medfører tilsvarende økt samordningsfradrag i offentlig tjenstepensjon, slik at effekten blir lik null.

Med denne konstruksjonen har en sørget for at tillegget til enslige minstepensjonister i folketrygden gis til alle bortsett fra de som også har offentlig tjenstepensjon.

Så kan en innvende at offentlig tjenstepensjon bare gir utbetaling dersom den overstiger folke-trygdens minstepensjon. Da vil inntekten også gi poeng i folketrygden som kan bringe en ut over minstenivået. Her er imidlertid opptjeningsordningene ulike. En ujevn inntektsprofil kan godt medføre at sluttlønnen gir en tjenstepensjon over minstepensjonsnivået samtidig som snittet av de 20 beste poengår er så lavt at en blir minstepensjonist i folketrygden.

Forholdet er annerledes for de som har privat tjenstepensjon. De vil motta sin minstepensjon uten samordning og dermed få utbetalt tillegget på 4000 kroner til enslige minstepensjonister uavhengig av størrelsen på tjenstepensjonen.

Denne diskrimineringen av offentlige pensjonister kan være utilsiktet. I så fall bør det rettes opp før Stortinget vedtar lovforslaget, noe det neppe er politisk vilje til. Eller det kan være en bevisst handling for å straffe de offentlige pensjonistene dersom en nekter å svelge forslag til departementet av desember 2015 om å avvikle bruttopensjonen og gå over til en ny påslagsmodell.

Hva gjør du?

HVIS FASTLEGEN TAR DIN JOURNAL SOM "GISSEL"

En gang i blant skjer det at en fastlege som går av med pensjon, eller slutter av andre grunner, ikke er fornøyd med betalingen han får for opparbeidet praksis. Det kan skape problemer for pasienten.

En pensjonist opplevde nylig at fastlegen hans pensjonerte seg, og at journalen hans ikke fantes hos den som hadde tatt over praksisen. Hva gjør man da?

Når man selv bytter fastlege, må man også sørge for at journalen blir overført til den nye legen. Man må da kontakte sin gamle fastlege/fastlegekontor og gi informasjon om den nye legen. Dette må man regne med å betale et gebyr for.

Hvis det er fastlegen som slutter eller pensjonerer seg, er det annerledes. Pasientene følger legehjemmelen som er gitt fra den kommunen det gjelder, og ikke legen personlig. Hvis den nye legen ikke har journalopplysningen kan du klage til kommunelegen.

En slik klage kom fram i Ski kommune for en tid siden. Da en ny fastlege tok over praksisen til en avtroppende fastlege i Ski, ville ikke den gamle fastlegen gi pasientjournalene til den nye. I verste fall kunne dette gått ut over pasienters sikkerhet. I denne saken måtte kommunelegen ta saken opp med fylkeslegen.

Svaret fra fylkeslegen var helt klart: – Det er kommunen, og ikke den som avslutter sin fastlegepraksis, som har ansvaret for å overføre personene til ny liste,

og også informere samtlige listepasienter om dette. Pasientopplysningene følger pasienten til ny fastlege, med mindre pasienten selv skulle velge annerledes, skrev fylkeslegen i sitt svar.

– Gammel fastlege kan ikke bare ta med seg pasientjournalene uten videre. Da forsvinner alle livsviktige opplysninger. Hvis det kommer barn eller alvorlig syke inn, mister man tid hvis man ikke har opplysningene, sa fylkeslege Petter Schou i et intervju om denne saken i Østlandets Blad.

Fylkeslege Petter Schou påpekte også at de får mange slike saker på bordet. Som oftest dreier det seg om uenighet om hvilket beløp påtroppende lege skal betale avtroppende for å overta praksisen. Gammel fastlege får ikke selge praksisen til høystbydende. Det er kvalifikasjonene som skal bestemme Og da kan altså vi som pasienter oppleve at våre journaler blir holdt som «gissel» der en fastlege som slutter eller pensjonerer seg, ikke er fornøyd med betalingen.

Hvis du som pasient skulle oppleve dette, er det altså kommunelegen du skal klage til, da det er din kommune som har ansvaret for å få både deg og din journal over på en ny liste.

SPØRSMÅL OG SVAR

Send inn ditt spørsmål til LOP, og våre rådgiverer vil svare.

Spørsmål: Hva skjer hvis avdøde etterlater seg liten verdi og mye gjeld?

Svar: Skifteloven § 80 bestemmer at hvis boets midler antas å gi intet, eller bare et minimalt beløp til fordeling etter at gravferdsutgiftene er dekket, overlates midlene av tingretten til den som har ordnet med begravelsen, eller en annen som har stått avdøde nær. § 80 brukes i små bo der verdiene er under 1 G (grunnbeløpet i folketrygdeni kr 90 068 i 2015) + gravferdsutgiftene.

Skjemaet fylles ut med opplysning om aktiva og passiva, av vedkommende som påtar seg ansvaret for gravferdsutgiftene og annen gjeld. Ansvaret for gjelden er begrenset til verdiene i boet. Gjeld utover dette dekkes ikke.

Vedkommende fyller også ut hvem som er avdødes arvinger på baksiden av skjemaet.

Gravferdsutgifter skal dekkes før all gjeld. Den som får fullmakt må gjøre opp regningene etter beste skjønn, men står fritt til å velge hvilke regninger de vil betale etter at utgiftene til gravferden er dekket. Tingretten plikter ikke å varsle arvingene om at avdødes midler er overtatt etter skifteloven § 80.

Spørsmål: Jeg har hatt offentlig AFP fra uttak 62 år og fram til overgang til alderspensjon ved 67 år. Da NAV beregnet min AFP-pensjon fikk jeg medregnet framtidige poeng fram til alder 67 ut fra videreføring av inntekten ved avgang. Når jeg nå går over til alderspensjon ser jeg at NAV ved beregning av alderspensjonen bare har videreført inntekten fram til 65 år. Det gjør at jeg får lavere poengsum nå, og dermed lavere pensjon, enn da de regnet ut AFP. Kan dette være riktig?

Svar: Det virker underlig og overraskende, men det er riktig i den forstand at det er i samsvar med gjeldende regler. Ved uttak av AFP i perioden fra 62 tom. 64 år beregnes framtidige poeng på samme måte som for uføre, dvs. til en blir 67 år. Ved uttak av alderspensjonen fra 67 år regner en bare med poeng fram til alder 65. Framskrivningen av poeng etter uttak av AFP gjelder dermed ikke for alder 65 og alder 66. Begrunnelsen er at da får en AFP etter tjeneste-pensjonens regler og ikke etter folketrygdens regler.

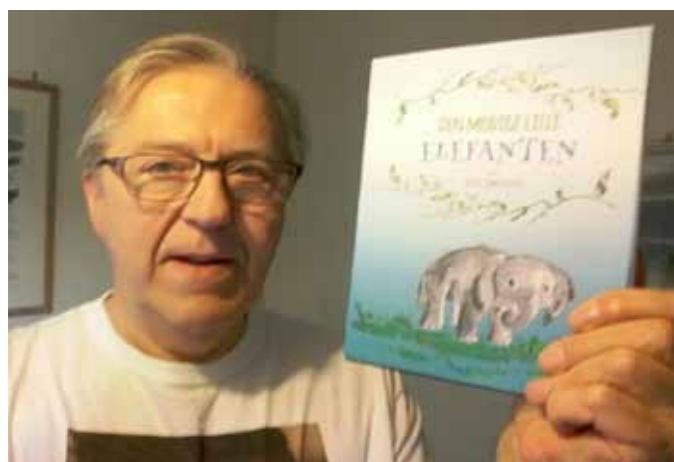
Om det er en god begrunnelse er en annen sak. For mange vil det ikke spille så stor rolle, når de siste inntektsårene før en tar ut AFP ligger på nivået til de 20 beste beregningsårene før uttak. Gir de 20 beste årene lavere poeng enn en videreføring av inntekten de siste årene før AFP-uttak vil det derimot få lavere poengsum ved beregning av

Spørsmål: Kan vi skifte privat når en av arvingene ikke vil påta seg ansvar ved å undertegne skjemaet "Erklæring om privat skifte"?

Svar: Vilkåret for privat skifte i skifteloven § 78, er at en eller flere av de myndige loddeiere (arvingene) avgir erklæring om å påta seg ansvaret for de forpliktelser som påhviler avdøde. Påtar flere loddeiere seg dette ansvaret, hefter de fullt og solidarisk overfor kreditorene. Loddeiere som ikke påtar seg ansvar er bare ansvarlig for avdødes gjeld inntil verdien av sin lodd.

Underskriver alle loddeierne skifteerklæringen, kan tingretten utstede skifteattest så snart de mottar skjemaet. Har ikke alle loddeierne påtatt seg ansvar, kan ikke skifteattest utstedes før etter 60 dager som er fristen i skifteloven § 81. Etter at 60 dagers fristen er utløpt utstedes skifteattest til den, eller de som har påtatt seg dette ansvar. Øvrige loddeiere får deretter underretning om hvem som foretar skiftet.

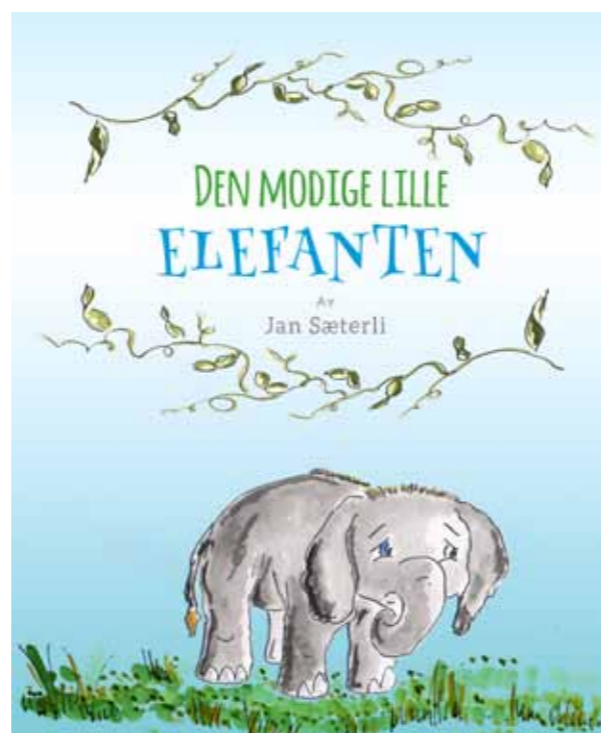
Ny bok FRA JAN SÆTERLI

Bare åtte måneder etter at Jan Sæterli lanserte romanen "Ubuntu," er han aktuell med en ny bok – en barnebok denne gangen.

- Å snakke med barn om døden kan være vanskelig. "Den modige lille elefanten" tar sikte på å gi en hjelp til voksne, for eksempel foreldre/besteforeldre, førskolelærere/lærere og så videre, som ønsker å samtale med et barn eller en gruppe barn om dette temaet på en mest mulig skånsom, ærlig og pedagogisk riktig måte, sier han.

Han opplyser at boka er beregnet på barn pluss/minus skolestart (4/5-7/8 år). Den handler om elefantjenta Ella. Hun bor sammen med sine foreldre Amma og Fatha i utkanten av jungelen i Afrika. Her skjer det en dag noe spennende. Ja, faktisk noe skummelt. Fatha må ut i jungelen for å prøve og stoppe uenighet og slåssing. Hjemme blir mor Amma syk og Ella må derfor hjelpe til så godt hun kan. Først og fremst med å finne mat. Det har hun aldri gjort før.

Bak i boka finnes en slags "pedagogisk verktøykasse;" tips til ting å samtale om og forslag til tegneoppgaver. Softcover, ca. 40 sider, inkludert 10 flotte fargeillustrasjoner. Boka ble lansert på biblioteket på Vinstra tirsdag 31. mai og kan bestilles enten i bokhandel eller direkte hos forfatteren.

VELFERDSTEKNOLOGI: - NYTT FRA FORSKNINGSFRONTEN

I følge Verdens helseorganisasjon opplever hvert år en av tre av alle personer over 65 at de faller. Og faktisk skyldes halvparten av alle skaderelaterte sykehusinnleggelse i denne gruppen fall. I tillegg kan man tilskrive 40 prosent av alle skadedødsfall til fall.

På bakgrunn av disse tallene kan man spare både den enkelte eldre, og samfunnet, for mye gjennom å forebygge slike fall. Nå har SINTEF og bedriften Tellu utviklet og testet en helt ny fallsensor i et ett-årig forprosjekt med midler fra Regionale Forskningsfond Hovedstaden og EU-prosjektet HEADS.

De nåværende produktene som er i salg klarer ikke å registrere alle typer fall. Det er spesielt såkalte sigefall

som er vanskelige å oppdage. Dette er en type fall hvor man siger ned, i stedet for å falle i gulvet med et smell.

Den nyutviklede fallsensoren oppdager fall ved å sammenligne trykkendringer mellom én sensor festet på brukerens overkropp og sensorer plassert i husets rom. Når trykkeendringene i sensoren festet til overkroppen øker, registrerer den at brukeren faller.

Det søkes nå om midler til å kunne utvikle og klargjøre denne sensoren for markedet. Sensoren skal kunne kobles opp mot en trykksalvarm eller telefon slik at brukeren kan få øyeblikkelig hjelp. SINTEF og Tellu tar sikte på å kunne levere denne for salg om tre år.

Lop kurs

FOR TILLITSVALGTE

PÅ GARDERMOEN 5. – 6. APRIL 2016

Tekst: Turid Arna Olsen, Kursleder

I 2015 bestemte medlemmene i utvalget for Kurs-Kontakt- og Konferanseutvalget at vi skulle planlegge et organisasjonskurs for alle lokallagene i landet med overnatting på Gardermoen. Vi gikk i gang med planleggingen av dette store arrangementet med liv og lyst. Vi mente at her hadde vi en rik anledning til å samle alle tillitsvalgte i LOP samtidig til et kurs, og at deltakerne hadde mer tid til å bli kjent med hverandre og utveksle erfaringer fra sine lag.

Denne gang var hele sentralstyret også invitert til å delta de to dagene. Det var nyttig slik at de tillitsvalgte ble kjent med dem også. Vi i utvalget så fram til denne samlingen med glede og forventninger. Endelig kom dagen i begynnelsen av april, og hotellet vi hadde bestilt het Clarion Hotel & Congress, Oslo Airport, Gardermoen. Til sammen møtte 62 forventningsfulle personer. Etter registrering var det lunsj på programmet. Alle var enige om at maten var det ingen ting å utsette på.

Leder av KKK-utvalget åpnet konferansen med å deklamere «No livnar det i lundar, no lauvast det i li...» før det ble ønsket velkommen til to spennende dager. Ordet ble gitt videre til vår fungerende leder Toril Ofstad som åpnet med å orientere om drøftingsmøtene i forbindelse med statsbudsjettet for 2017 i desember og nå i vår. Hun fortalte om kravene LOP hadde i den sammenheng som var underreguleringen på 0,75%, skattespørsmål, kvalitet i eldreomsorgen, tannhelse og aktivitetssentra for eldre. Verving er et aktuelt tema til enhver tid, og hun understreket viktigheten av lokallagenes rolle her. Å få med nye forbund og flere alliansepartnere er også viktig.

Hovedtema for kurset første dagen var «Sosiale medier og nettbruk.» Forelesere var Margaretha Hamrin og Karin Woldseth. Førstnevnte foreleser understreket viktigheten av lokale saker, saker som folk kjenner seg igjen i. Hun snakket litt om leserinnlegg versus Dagsavisens «nye meninger» på nett. Begge har sine målgrupper og begge må brukes. Hun gikk gjennom hvordan en legger nyhetsstoff inn på sitt lokallags LOP-nettsider, og viste også hvordan en kan logge seg inn på Dagsavisens «nye meninger». Dette er nyttig kunnskap å få kjennskap til i vår digitale verden.

Etter denne orienteringen var det tid for gruppearbeid. Oppgaven var å lage et leserinnlegg. Sentralstyremedlem og leder av Bergen LOP Johannes Bolstad orienterte om en resolusjon laget av Bergen LOP om tannhelse. Deretter

Håkon Melhus fra Metr.Inst. Seniorklubb, Anne-Lise Aune Lee fra Tønsberg, Turid Bakkerud Nørving fra Moss, Petter Olsen fra Øvre Romerike, og helt foran Inger Hovind fra Mattilsynet.

skulle gruppene finne argumenter som kunne brukes til et slikt innlegg. Resultatene fra gruppearbeidene ble lagt fram i plenum, og mange gode argument fra gruppene kunne brukes til dette formålet.

Det siste delemnet første dagen var hvordan selv legge inn stoff på LOP's nettsider. Det ble gitt en god orientering her også, og til slutt var alle enige om at dette mangfoldige tema om sosiale medier og nettbruk var nyttig kunnskap damene hadde formidlet på en utmerket måte.

Etter all informasjon om medier var det tid for sosialt samvær, og deilig

middag sto på programmet. Da var det rik anledning til å utveksle erfaringer fra lagene sine ståsted.

Neste dag ble seminaret åpnet med diktlesning av Jon Lange fra Oslo LOP. Han leste et dikt av Robert Burn som het «John Anderson, my Jo, John» først på skotsk, og dernest i nynorsk oversettelse ved Halfdan Kiran.

Deretter var «Daglig drift og regnskap» tema på programmet. Det ble gitt tilbud om å ev. følge regnskapssekvensen ved Magne Helland fra Sandnes og Jæren lokallag eller å få orientering fra daglig leder om daglig drift. Det ble dannet to grupper. Noen lag som fulgte dette programmet på kurset om innføring i regnskap for to år siden sa de var godt fornøyd med oppsettet slik det hadde fungert for dem. Flere lag ville prøve det samme etter dette kurset. Den andre gruppen som fulgte orienteringen fra daglig leder om «daglig drift» fikk litt kjennskap til arbeidsoppgavene i sekretariatet, forberedelser foran drøftingsmøter med regjeringen, kontakt med lokallagene, medlemsrekruttering, medlemsregisteret og handlingsplanen. Alle disse oppgavene er meget tidkrevende, men de blir utført på en utmerket måte i tillegg til andre oppgaver som daglig leder utfører på en utmerket måte.

Etter denne orienteringen var det tid for lunsj. Den neste saken som sto på programmet var verving. Paal Borsheim, sentralstyremedlem, hadde innledning til dette viktige emnet. Han sa at det var vanskelig å få nye medlemmer selv om LOP har mye å tilby. Vi har

bl. a. gratis rådgiving i viktige saker som pensjon og arv, god hjemmeside, godt medlemsblad osv.. Han sa også noe om underreguleringen på 0,75 prosent som gjør at pensjonister taper flere tusen kroner årlig. Samordningen mellom pensjonen fra SKP / KLP og folketrygden nevnte han også. Dette er viktige områder pensjonister må bli bevisste om. Etter innlegget ga han ideer til fremgangsmåter for verving som bl.a. munn til munn metoden overfor de store offentlige arbeidsplassene og særlig den arbeidsplassen en selv kommer fra, lokal god brosjyre der fordeler ved

Randi Frankrig fra Indre Østfold, Torhild Larsen fra Sarpsborg, Lise Sandberg fra Gjøvik, Turid Schyller Solland fra Telemark, Anne-Marie Aaby fra Sandefjord og Rigmor Berg fra Tønsberg

medlemskap blir spesielt nevnt, lokalt program og å få adgang til å delta på kommunenes / fylkeskommunenes informasjonsmøter for kommende pensjonister.

Etter innledningen var ordet fritt blant deltakerne. Dette emnet engasjerer alle, og ideer om å skrive innlegg i bedriftsavisen til virksomheten de ble pensjonert fra, eller sende innlegg til medlemsbladet til fagforeningen de tilhørte da de var yrkesaktive ble foreslått. Arrangere kurs, f.eks. i IKT, I pad, trafikkurs etc som har fått omtale i lokalpressen kan også gi effekt som medlemsrekruttering.

Mot slutten av dagen oppsummerte Per Loe fra sentralstyret de viktigste sakene LOP arbeider med å få forberedt. Det er: trygdeoppgjøret og underreguleringen, skattelegging av pensjonister, minstefradraget for pensjonister.

Til slutt ga de tillitsvalgte skriftlig evaluering fra de to dagene kurset varte. Tilbakemeldingene viste at deltakerne var meget godt fornøyd med det meste, både temaene vi hadde på dagsorden, maten, forelesningssalen o.a.. Vi i utvalget hadde den samme følelsen. Å ha et slikt arrangement med overnatting er viktig for å bli kjent med hverandre både sosialt og å ta del i hverandres arbeid i lokallagene i hele landet.

Å ha et slikt arrangement med overnatting er viktig for å bli kjent med hverandre både sosialt og å ta del i hverandres arbeid i lokallagene i hele landet

BUDAPEST

Førjulstur til hjertet av Europa

8. – 11. desember 2016

Turpris kr 5850,- pr. pers.**Turprisen inkluderer:**

Fly Oslo – Budapest t/r med KLM
 Flyskatt kr 335,- (m/forb. om endring)
 Busstransport i henhold til program
 3 netter i dbl.rom på
 Hotel Mercure Korona 4*
 3 frokoster
 2 lunsjer (2-retter, dag 1 og 3)
 3 middager (3-retter)
 Sightseeing med lokalguide
 ankomstdagen
 Utflukt til Szentende og Visegrád
 med lokalguide (dag 3)
 1 reisevert fra LOP
 Reiseleder fra Norsk Tur

Tillegg:

Enkeltrum kr 900,-
 Ekstra drikke til inkluderte måltider

LOP er representert ved turutvalget.

SKOTTLAND

Med Military Tattoo

22. – 27. august 2016

Turpris kr 14 990,- pr. pers.**Turprisen inkluderer:**

Fly Gardermoen – Skottland t/r
 Flyavgifter
 Buss ifølge program
 2 netter på Radisson Blu Glasgow 4*
 3 netter på Hilton Dunkeld House 4*
 5 frokoster
 3 lunsjer
 5 middager
 1/2 fl vin, øl eller mineralvann til
 inkluderte middager samt til 1 av
 lunsjene
 Kaffe etter middager
 Utflukter ifølge program
 Tips
 Reisevert fra LOP
 Reiseledere fra Norsk Tur

Tillegg:

Enkeltrum kr 2500,-

LOP er representert ved turutvalget.

Dag 1: Norge - Budapest

Vi starter juleturen med felles lunsj i sentrum før en liten rundtur i Budapest. Kjente steder som Gellerthøyden, Fiskerbastionen, Slottet og både Pest- og Budasiden blir besøkt. Felles middag om kvelden

Dag 2: Julemarkeder

Det største julemarkedet befinner seg på Vorosmarty-plassen midt i sentrum av byen. Varm deg med et varmt glass vin, prøv noen av de lokale bakverkene og titt på mange av de flotte håndlagde produktene som er til salgs i bodene. Felles middag på Restaurant Kaltenberg om kvelden.

Dag 3: Utflukt til Visegrad og Szentendre

I kunstnerbyen Szentendre er det også julestemning i desember. Det betyr at det finnes julemarked også her. Den lille byen ble grunnlagt av serbiske flyktninger i det 14. århundre. Her finnes en helt annen kultur og byggestil enn i resten av Ungarn.

Turen går så videre til den kongelige byen Visegrád. Her finner man en festning fra 1200-tallet og Kongeslottet fra 1400-tallet i renessansestil. Det var i sin tid det vakreste kongelige bosted i Europa med sine 350 rom, kapell, hage og fontener. Dagens lunsj blir servert i en hyggelig middelalderrestaurant ved slottet. Felles middag på Restaurant Spoon Boat om kvelden.

Dag 4: Tid på egenhånd før hjemreise

Tid på egenhånd. Det mest kjente kjøpesenteret er West End hvor man i tillegg til butikker også finner flere restauranter. Et av de nyeste sentrene er Arena Plaza. Vaci Utca er byens gågate og her finner man kjente merkevarebutikker. Hva med en spa-opplevelse? Dette er innbyggernes kultur; å bade i byens varme kilder. Vi kan anbefale enten bad Szechenyi ved byparken Varosliget, eller Gellert som ligger på Buda-siden, rett ved Frihetsbroen. Busstransport fra hotellet til flyplassen på ettermiddagen.

Dag 1: Norge - Glasgow

Vårt skotske eventyr starter i Glasgow.

Dag 2: Glasgow - Skottlands mest spennende by

Vi tar en rusletur så vi blir bedre kjent med noen av byens severdigheter – bykjernen med sin "kvadratur" fra 1700-tallet, vakre bygninger i jugendstil, fargerike brosteinsgater, morsomme butikker og gallerier og et yrende kaféliv.

Dag 3: Loch Lomond og det vestlige høylandet

I dag går turen til den vakre innsjøen Loch Lomond. Med sine mange små øyer regnes dette som en av perlene i det sentrale Skottland. Vi besøker en verneverdige miniputt landsbyen Luss, og om ettermiddagen ankommer vi den koselige og pittoreske byen Dunkeld som skal være vår base under resten av oppholdet.

Dag 4: Edinburgh og Tattoo

Idag får vi en begivenhetsrik dag i Skottlands hovedstad. Vår lokalguide viser oss flere kjente severdigheter, og om kvelden står turens høydepunkt på programmet – Edinburgh Military Tattoo, som finner sted på borgplassen ved Edinburgh Castle. Gled deg til en musikalsk reise.

Dag 5: Pitlochry og Blair Castle

Vi besøker den koselige byen Pitlochry før turen går videre til Blair Atholl og Blair Castle. Deretter blir det besøk på Skottlands minste whiskydestilleri, Edradour. I kveld skal vi oppleve en ekte skotsk aften med sekkepipedemusikk, dans og skottenes nasjonalrett, Haggis.

Dag 6: Hjemreise

Vi får med oss spektakulære Falkirk wheel, før vi vender nesa hjemover etter innholdsrike dager i Skottland!

INTERESSANT BESØK AV AUDUN MYSKJA

Tekst: Erik Hageler

Legen Audun Myskja besøkte LOP Indre Østfold i februar i år. Han er kjent for en rekke bøker, bl.a. innen helse og alternativ behandling, og helse og musikk.

LOP satser på foredragsholdere som snakker om noe mer enn pensjon og hjelpemidler.

Møtet fant sted i Metodistkirken i Mysen, det faste møtestedet. Folk kom i hopetall, og mange var over 90 år. Kirken var fylt til siste plass, og det var også åpent for dem som ikke er medlemmer. De betalte en mindre avgift.

Myskja var en halv time forsinket til Mysen grunnet flystans på Flesland. Folk ventet tålmodig, og i stedet for å ta serveringen etter foredraget, tok vi den før, det samme med det obligatoriske loddsalget.

Plutselig var foredragsholderen der, og i gang med foredraget. Myskja snakket og dramatiserte, han holdt et levende foredrag der han også engasjerte salen som deltager. Her er en kort oppsummering av hva det handlet om:

Alle mennesker har livets rett, rett til å folde seg ut, ut fra sine forutsetninger. Hva kan vi gjøre for å løfte oss selv?

Det er aldri for seint. De fleste vil oppleve helseproblemer som i større eller mindre grad kan vanskeliggjøre funksjon. Noen vil få demens, andre parkinson eller andre lidelser som kan skaper hindre i forhold til å

fungere som tidligere. Da er det viktig å ikke bare stole på den offentlige omsorgen og andres hjelp og bistand. Man kan leve med ulike tilstander. Hvis man ikke gjør noe, kommer forfallet fort. Det dreier seg om å gjøre små tiltak, bruke kroppen og de store musklene og ikke bli sittende i en stol og vente. Forfallet kommer av seg sjøl.

Det er viktig å være levende engasjert livet igjennom. Blant annet bør man søke å beholde så mye som mulig av kontakten med naturen i stedet for å bli sittende i en stol.

Folk som liker musikk kan bruke musikk i hverdagen. Vi kan hele tiden lære oss nye ting – hver eneste dag. Vi kan synge når vi går, og legge det vi har av rytme og kraft i ganglaget i stedet for å subbe av gårde.

Alt dette forebygger forfall både kroppslig og mentalt. Når det gjelder det mentale, er det mulig å lære nye ting, selv i høy alder. Det er mye vi kan gjøre for ikke å angre unødvendig på det ugjorte.

Vi tror mange fikk en god dose inspirasjon til å møte kommende dager og år. Foredraget anbefales for alle lokalavdelinger av LOP. Det koster noen kroner, men det får gå.

Det dreier seg om å gjøre små tiltak, bruke kroppen og de store musklene og ikke bli sittende i en stol og vente.

HJELP NÅR DU TRENGER DET!

Våre spesialrådgivere gir gratis bistand til medlemmene. LOP er eneste pensjonistorganisasjon som gir slik personlig hjelp, i saker man ofte bruker advokat.

Jan Mønnesland gir bistand/veiledning i alle pensjonssaker som berører medlemmer. Tlf. 46928066 E-post: jmoenn@online.no

Birgit Kristensen gir konfidensiell bistand i saker som berører testamenter, arv, skifte og booppgjør. Tlf. 916 06 446. E-post: skiftevei@live.no

Vi som var vaksne då olja begynte

KVA HAR SKJEDD?

NRK-journalisten Harald Bø holdt et særdeles interessant foredrag for LOP Sandnes, Jæren og Stavanger på deres medlemsmøte i mars. Denne interessante oppsummeringen av norsk oljealder er det nok flere LOP-ere som vil ha glede av å lese.

Alt her i livet har si historie. Slik er det og med olje. Skal vi forstå det som skjer i dag, må vi kjenna historia. Eg kan gjera historia lang, og starta med at Noah brukte bek til tetting av Arka –eller til Babylons hengande hagar.

Meir interessant er det å gå til år 1859. Vi går til Pithole City i Pennsylvania i USA, den første oljeboringa – ein brønn som gav 20 fat om dagen.

Så gjer vi eit langt sprang – vi hoppar over 2 verdskrigar –der olja spela ei viktig rolle, vi skal til 1959 – nå er vi komne til vår ungdoms tid, og vi skal til Nederland, til Groningen. Då blei det store gassfeltet Groningenfeltet oppdaga – eit enormt gassfelt, kanskje verdas største, som strakte seg innover land og langt ut i havet.

Hugsar du dette? Dette kan godt reknast som byrjinga på vårt oljeeventyr.

For nå begynte oljeselskapa og sjå utover Nordsjøen. Kunne det vera meir der ute under havbotnen? Nokre oljeselskap var meir optimistiske enn andre. Phillips Petroleum ville kjøpa alle rettar på norsk sokkel for 1 million dollar.

Fleire riggar kom til Nordsjøen, men resultatata av leitinga var skuffande, og dei sette kursen bort frå våre havområde.

Langt i sør bora Phillips med riggen "Osean Viking". Eigentleg hadde dei gitt opp, men sidan dei hadde betalt for riggen, kunne dei like godt halda fram nokre dagar til.

Dei fann og dei fann. Dei fann Statfjord, dei fann Oseberg og dei fann Gullfaks og mange fleir – alle blant dei største olje og gassfelt i verda. Ikkje rart at nokon lurte på om Vårherre var norsk.

Så skjer det. Boret glir inn i eit tjukt og stort oljelag. Det er vesle julafta 1969. Phillips har funne EKOFISK. Noreg er blitt ein oljenasjon.

Riggane som var på veg bort, dei snudde, og det blei leita som aldri før. Og dei fann og dei fann. Dei fann Statfjord, dei fann Oseberg og dei fann Gullfaks og mange fleir – alle blant dei største olje og gassfelt i verda.

Ikkje rart at nokon lurte på om Vårherre var norsk. Havrettskonferansen i Geneve 1958 var sær viktig for vårt land. Då blei det såkalla "Midlinjeprinsippet" vedteke. Det betydde til dømes at Noreg fekk råderett over havet halveges til England og halvveges til Danmark. Korleis skulle vi så sikra desse nye verdiane ute i havet? Styremaktene greip inn. Staten sikra seg eigarretten til heile den norske sokkelen. Vi fekk Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet.

Vi fekk det statlege oljeselskapet Statoil – Hydro var alt på banen, og norsk industri skipa det private selskapet Saga. Alle 3 selskapa fekk særfordeler når nye konsesjonar blei delt ut.

I dag er berre Statoil igjen. I denne bransjen nyttar det ikkje å vera liten. Statoil er i dag eit av verdas største oljeselskap med aktivitet i meir enn 30 land. Då oljeproduksjonen var på topp, produserte vi over 4 millionar fat om dagen. I dag ikkje meir enn snaut 2 millionar. Dei store felta har gått av platå. Det vil seia produksjonen minkar.

Vi produserer meir enn 100 milliardar kubikkmeter gass kvart år. Gass er ikkje så sårbar for prissvingingar. "OPEC" Organisation of Oil Eksporting Country's.

Skal vi forstå det som skjer i dag, må vi forstå OPEC. Dei blei skipa i 1960 av Irak, Iran, Saudi-Arabia, Kuwait og Venezuela. I dag har organisasjonen

11 medlemsland, dei fleste rundt Persiabukta – berre Venezuela og Indonesia er såkalla vestlege land.

OPEC blei skipa for å ta makta over egne ressursar.

Det blei av mine hovudoppgåver å halda kontakt med OPEC og følgja med på deira møte rundt om i verda. Kvifor? Fordi det som OPEC gjorde var avgjerande for prisen på olje og difor viktig for norsk økonomi. Kvant av landa hadde faste kvotar for kor mykje olje dei kunne produsera. Dei auka eller reduserte kvotane etter som det var behov for meir eller mindre olje i verda. Dermed kontrollerte dei også prisane.

Etter kvart som Noreg blei ein betydeleg oljeprodusent, var det viktig for OPEC å få eit nært samarbeid med oss. På kvart møte i OPEC reiste representantar frå vårt Olje og Energidepartement og vårt Utanriksdepartement for å vera tilstades som observatørar, og der dei hadde møte med OPEC-sekretariatet. Og for kvar gong Noreg fekk ein ny olje- og energiminister, drog han/ ho til Saudi-Arabia, det viktigaste OPEC- landet for samtalar. Men Noreg kunne ikkje bli OPEC-medlem, fordi OPEC er eit kartell, og kartell er forbudt ifølge norsk lov.

Men i tidlegare oljekriser, når OPEC måtte ta vanskelege produksjonskutt, følgde fleire gonger Noreg etter – ved å vedta ei eiga lov som reduserte produksjonen på norsk sokkel. Men det blei aldri kalla samarbeid med OPEC. Slik blei oljeproduksjonen på verdsbasis halde så nokunlunde i balanse –med ein oljepris som verdsøkonomien kunne leva med.

For 3-4 år sidan skjer det noko som får prisen på olje til å gå fullstendig av hengslene, med ein oljepris på over 140 dollar fatet. Dette kunne verken OPEC eller andre oljeland hindra.

Dette skuldast ein utruleg vekst i verdsøkonomien, og då særleg i Kina. Kina hadde ein økonomisk vekst på mellom 8 og 9prosent. Økonomisk vekst krev meir energi, særleg meir olje.

Og plutselig var etterspørselen etter olje langt større enn produksjonen, og prisane fauk i veret. Fantastisk for norsk økonomi og for vårt Oljefond.

Så skjer andre ting som forstyrrar markedet, og som sender prisane raskt nedover til det lågnivået vi har i dag. For det første: Då oljeprisen var på topp, blei det ein intens kamp mellom oljeselskapa om å produsera meir og meir olje. Alle piler peika oppover. Det blei kamp om å få tak i oljeriggjar, og spesialskip, og prisane både dobla seg og tre-dobla seg på kort tid. Ein kan trygt seia at oljeselskapa brukte pengar som "fulle sjøfolk".

Men så skjer det som få hadde rekna med. Veksten i verdsøkonomien avtek, særleg avtek veksten i Kina frå 8-9 prosent til 5-6 prosent. Det betyr mindre etterspørsel etter olje, og prisane fell, men ikkje kostnadene.

Fleire oljeproduserande land får problem, dei får minustal i sine budsjett. Og for å demma opp for inntektsvikten, produserer dei meir olje.

Ei ulykke kjem sjeldan aleine. Skiferolje. Ja kva er så det?

Det finst fleire stader i verda bergarten oljeskifer. Også tidlegare vart det utvunne olje av skifer, men ikkje lønsamt. Men nå hadde dei utvikla ny teknologi. Dei bora seg ned til skiferlaga og sprøyta inn vatn. Vatnet er blanda med kjemikalier som gjer det meir tynnflytande og dermed lettare kan trengja inn mellom skiferlaga. Og så eit enormt lufttrykk som sprengjer opp skiferlaga og gjer at olja kan hentast opp. Frakking kallas det.

Dette var billeg produksjon – ein kostnad på berre rundt 60 dollar for ein oljefat. Etterkvart blei dette ein omfattande produksjon. Tala er litt usikre, men det dreier seg om mellom 4 og 6 millionar fat olje om dagen. Denne olja kom inn i ein marknad som var overfylt frå før. Priskollapsen var eit faktum.

Oljelagera i verda er overfylte. I tillegg ligg ei mengd tankskip, ofte eldre, og seglar i ring med oljelaster, i håp om å få levert olja til eit eller anne raffineri.

Så spør du kanskje. Kvifor kan ikkje OPEC redusera sin enorme produksjon for å skapa balanse i marknaden? Spørsmålet er greit. Men OPEC seier nei, blankt nei. Dei vel å kjempa for sin marknadsdel i verda, som nå er redusert frå tidlegare 80% til i dag under 40%. Dei går til krig mot skiferolja. Dei ønskjer faktisk at prisane på olje skal bli så låge at produsentane av skiferolja må leggja ned produksjonen.

Verkar så dette? Eller lat oss spørja på ein annan måte. Kven vinn krigen om marknadsdel?

Det kan sjå ut til at fleire skiferoljeprodusentar har gitt opp. Samstundes møter dei motstand, både frå miljøstyremakter og miljøorganisasjonar fordi dei fryktar at grunnvatnet blir forureina av kjemikalier. Mellom anna er det innført forbod mot utvinning av skiferolja i området rundt New York, og fleire kjem snart etter.

Kva har den låge oljeprisen ført til konkret for vårt land? Det veit du – det har du fått med deg. Statoil og dei internasjonale oljeselskapa i Noreg må kutta i sine kostnader radikalt. Det same må leverandørindustrien som manglar oppdrag. Vi har fått oppseiingar og permitteringar vi før ikkje har sett maken til. Nå er fleire 10-tusener i vårt land utan arbeid. Oljeriggjar og spesialskip har gått i opplag. Oljenæringa er i alvorleg krise.

Så er spørsmålet. Vil dette snu? Det lurar fleire på. Vi prøver å trøysta oss med at dette har vi opplevd før, faktisk med ein oljepris på utrulege 10 dollar fatet. Vi kom oss igjennom den prioden, og då skal vi klara det denne gongen og.

Men slik eg ser det, er truleg gulltida for norsk oljeproduksjon over. Vi kjem tilbake, men ikkje like sterkt som før. Oljeindustrien kjem til å reisa seg igjen.

Dei siste vekene ser vi at oljeprisen har så smått reist seg litt igjen, nå rundt 40 dollar fatet. Det kan faktisk industrien klara seg med utan å gå i minus. Vi har nå eit felt som skal byggjast ut- Johan Sverdrup. Men det er ikkje nok til å redda ei heil næring. Men vi har og 18 felt som er klare for utbygging. Men då må oljeprisen framleis eit stykke opp.

Vi går nå inn i "bensinsesongen", for alt som har med ferie å gjera plar vera den beste sesongen. Kanskje det er ei litt mager trøyst. OPEC-landa må samarbeida om nye og lågare produksjonar. Det vil om kort tid pressa seg fram, fordi mange av dei snart er konkurs. Fleire av dei, som til dømes Venezuela, pressar hardt på.

Som nasjon klarer vi nok å koma gjennom denne oljekrisa. Ikkje minst takka vårt Oljefond, eller som det heiter Statens Pensjonfond Utland. (Blei omdøyp for å få inn ordet pensjon). Oljefondet er ein fantastisk konstruksjon, i dag er det på 7000 milliardar kroner, verdas største investeringsfond. Der vi har lovfesta at regjeringa kvart år kan bruka 4% av avkastinga, den såkalla handlingsregelen.

Vi kjem tilbake. Økonomisk vekst i verda, men redusert produksjon av olje. Vi kunne ha starta vår

oljehistorie på min vesle heim plass – Fogn. Der kom det tidleg på 60-talet ein stor lekter og ankra opp i Låvika, fullasta med dynamitt. Denne skulle brukast til seismikkskyting i Nordsjøen. Mange ungdommar fekk jobb med å lossa og å lasta denne dynamitten. Som sagt, dette kunne sjåast som byrjinga på mitt oljeeventyr.

Kva så med slutten. Eg hadde ei av mine siste reportasjereiser til ørkenen ute i Sahara, til tre gassfelt Statoil driv der ute: In Sahla, Hassi Mouina og In Amenas.

Den siste staden hugsar vi best for det brutale terrorangrepet der fleire statoil-tilsette mista livet. På mi reise hugsar eg best solnedgangen over ørkenen, eit fantastisk syn. Og eg tenkte – dette er også slutten på mi reise. Ei lang og spennende reise saman med norsk oljeindustri.

Vil dette snu?
Det lurar fleire på.

Med LOP Tromsø TIL SOLEN

Tekst og foto: Sigmund Nordmo

LOP Tromsø og omegn arrangerer hvert år en tur til Arguineguin. Her samarbeider vi med Casa Elsa, som drives av Elsa Ovesen fra Hansnes.

Elsa arrangerte en fellesutflukt for alle sine gjester til grottelandsbyen Guayadeque. En liten stopp med innlagt trekkspillmusikk.

Hun driver utleie av et antall rom i Hotell Donana i Patalavaca. Dette samarbeidet har pågått i mange år, og Elsas trygge favn har etterhvert blitt møtested for mange pensjonister fra Troms. LOP stiller også med reiseleder som hjelper til i forbindelse med turen, arrangerer felles middager og ellers er tilgjengelig hvis noe kommer på.

Vanligvis går det en 3-ukers tur om høsten, men i år prøvde vi oss også på en 2-ukers tur i februar/mars, og til tross for litt kort planleggingstid reiste 12 spreke damer og 1 mann nedover 27. februar. Den yngste var 65, den eldste 86 år.

Etter uker med glattis og snø i Tromsø var det deilig å kunne lufte seg på stranda og gå turer uten å måtte ta på seg isbrodder og vintertøy. Som en av deltakerne repliserte: "De strør så godt her nede". Et oppskrubbet og litt forslått kne (siste dagen) var den eneste skaden vi hadde denne gang. Ellers forløp turen meget bra, og de fleste har allerede meldt seg på høstturen.

Fem spreke damer på utflukt til Puerto de Mogan.

LOP - førstevalget for offentlige pensjonister

KURS OM alternativ til banksparing

Reid Krohn-Pettersen fra Norsk Familieøkonomi holdt i vår et meget interessant kurs for 24 medlemmer i LOP Sandnes og Jæren.

Renta på bankinnskudd er nå så lav at verdien av innskuddet synker etter som tida går. Men å ha pengene i banken, gir oss trygghet for at vi vet hvor de er. Renta må være over 4 – 5 % for at vi skal ha positiv avkastning. Det finnes flere alternative pengeplasseringer, men man må alltid se plasseringene i sammenheng med resten av livssituasjonen. Viktige parametre er bolig, inntekt, gjeld, målsetting, sikkerhet, skatt, osv.

Som oftest er det slik at høyere avkastning medfører større risiko. Og da er det naturlig å ta kontakt med fagfolk, dvs. meglere/forvaltere. Men meglerne jobber ikke gratis, de skal ha provisjon. Dermed synker avkastningen igjen. Med noe veiledning, kunne vi kanskje greid dette selv? Vi kunne jobbet på internett via en såkalt investeringskonto?

Norsk Familieøkonomi er en forening med i underkant av 100 000 medlemmer. De kan veilede oss med flere ting. De har selvsagt en årlig medlemsavgift, men så gir de deg et par timer fri veiledning pr. år. Ytterligere rådgiving må det betales for. På sine hjemmesider har Norsk Familieøkonomi en oversikt over de rentene du kan få på sparepengene dine i de forskjellige bankene. Denne oversikten blir oppdatert daglig.

Kåre Bærheim

LOP - AVDELIG TROMSØ OG OMEGN

På årsmøtet 30. mars valgte avd. Tromsø og omegn nytt styre med Asgeir Brekke som leder. Styret konstituerte seg senere og valgte Jorunn Rasmussen som nestleder, Arvid Tangen som kasserer og Sigmund Nordmo som sekretær. Styremedlem er Einar Stenersen. Vara til styret er Laila Abrahamsen, Reidun Jenssen og Ingvild Kamplid.

LOP i Tromsø har nå 310 medlemmer. Det var nesten 50 personer tilstede på årsmøtet, som ble meget dyktig ledet av Arvid Tangen. Rune Blix Hagen kåserte engasjert over emnet "Nye øltrender i Tromsø".

Sigmund Nordmo, sekretær

Sunn

BLÅBÆR OG BRINGEBÆRKAKE

Innhold:

400 g blåbær
250 g bringebær
(eller hva du evt. har av bær for hånden.)
1 ½ dl. flytende margarin
2-3 ss. råørsukker/3-4 ss sukrin gold/ sukrin
2 egg
2 dl hvetemel
1 strøken ts bakepulver
1 toppet ts vaniljesukker

Oppå kaka:

hakke mandler, kanel og
råørsukker/sukrin/sukrin gold

Fremgangsmåte:

Smør en rund kakeform, ca. 25 cm.
Rør margarin og sukker luftig
Ha i eggene og rør godt
Ha i mel, bakepulver og vaniljesukker, og rør det hele godt sammen
Hell deigen i formen
Hell bærene over deigen
Finhakk mandlene og dryss over bærene
Strø sukker, sukrin eller sukrin gold (naturlig alternativ til brunt sukker) og kanel etter smak og behov over kaka
Stek på nederste rille på 170 g. I 40-45 min.

Smaker best varm og nystekt, men kan avkjøles på rist.
Server gjerne med mager vaniljekesam eller vaniljeis.

Sukrin og sukrin gold er to sukkeralternativer for diabetikere og andre som vil redusere sitt sukkerinntak.
Sukrin: Hvitt, 0 G1, 0 kalorier, mindre søtt enn sukker.
Sukrin gold: Brunt, svært lav i G1 og få kalorier.

Sukrin og sukrin gold er
sukkeralternativer for de
som vil redusere
sitt sukkerinntak.

Antioksidanteksplosiv RATATOUILLE

Ratatoille kan lages av det man til enhver tid har i kjøleskapet. Denne kan serveres ved siden av kylling eller kjøtt, eller alene som et vegetarmåltid. Alle grønnsakene som er brukt har liten til middels størrelse.

Fire porsjoner

1 ½ håndfull gresskarkjerner
1 ss raps- solsikke- eller olivenolje
2 løk
2 hvitløksfedd, presset
1 rå liten rødbet. (Gir mye smak. Skjæres i små terninger.)
3 bokser knuste tomater (400g x 3)
1 rød, 1 orange og 1 grønn paprika
1 stilk stangselleri
2 små/1 stor squash
1 aubergine
2 håndfuller grønne bønner
1-2 epler
litt revet ingefær
2 håndfuller brokkolispirer
1 ts. råørsukker
2 ts chillipepper olivenolje (fra Oliviers & co)
1-2 dl. vann
1 håndfull fersk koriander
Litt grovkvernet pepper og grov sennep

Ha gresskarkjerner i tørr stekepanne og varm dem så de blir sprø og fine. Legg dem til side. Skrell og skjær opp alle grønnsakene i små biter, i den rekkefølgen de står i oppskriften, og ha de i gryta etter tur. Viktig at rødbeten får lengst mulig tid i gryta. Da blir den bedre og mer smakfull.

La det hele få stå og småkoke på lav temperatur i 30 min. Rør og fyll på med vann ved behov. Rett før servering helles gresskarkjerner i gryta.

Server Ratatouillen enten varm eller romtemperert med revet koriander. Hvis man ikke vil ha kjøtt eller kylling ved siden av er den god alene med grovt brød til.

FULL BUSSRUTE-SEIER FOR LOP

Det skapte store reaksjoner at rutetabeller på papir ikke lengre skulle være tilgjengelige for de som reiser med buss i Trondheim og omegn.

Nå har LOP Trondheim fått full seier for sitt engasjement.

Dette er et godt eksempel på at det nytter å bruke sitt engasjement til å si fra.

Det var i januar at lokallaget til Landslaget for offentlige pensjonister (LOP) og Pensjonistenes Fellesorganisasjon i Trondheim (PFO) hadde møte med busselskapet AtB om denne saken.

Vi kan ikke konkludere, men vil se på hva vi kan få til for å forbedre tilbudet ytterligere, sa kommunikasjonsjefen i AtB i etterkant av disse

møtene. Men så snudde busselskapet, og LOP fikk fullt gjennomslag.

“Dette er en seier. Ikke bare for oss pensjonister, men for alle i Trondheim og omegn som har ønsket å få tilbake ruteheftene. Vi har kjempet for dette siden i fjor, og nå har engasjementet lønnet seg” sa lokallagsleder Kjell Edvard Helland til Adresseavisen.

Fint besøk hos Oslo LOP

I mai hadde Oslo lokallag besøk av politiker Astrid Nøkleby Heiberg. Hun hadde med en stortingsmelding som hun har jobbet med de siste 2 årene, “ flere år og flere muligheter “. Regjeringen ønsker et aldersvennlig samfunn og denne stortingsmeldingen skal gi et skritt i riktig retning.

Astrid Nøkleby Heiberg er en flott dame med mange interessante meninger både om seg selv som eldre, og om eldre som gruppe. Det ble et svært vellykket møte i Oslo LOP.

Lillian Sævegaard

NORDIC CHOICE HOTELS

15% rabatt på alle Nordic Choice Hotels
Nyt tilværelsen og reis når du vil!

Bestill via choice.no/lfop

Finn Carlsen Bussreiser AS arrangerer bussturer i hele Norge og mange steder ellers i Europa. Det de kan tilby LOPs medlemmer er turer i moderne busser som er ‘spekket’ med komfort. De har tematurer, turer kombinert med kanalbåt og shoppingturer. De tilbyr LOPs medlemmer flotte opplevelser og 10% rabatt.

Les mer på www.fcturistbusser.no

Vi skreddersyr kurs for LOPs medlemmer. Våre kurs og kulturreiser inspirerer og engasjerer våre kursdeltakere til aktivitet og livslang læring og vi vektlegger samtalen slik at du som deltaker kan bidra med din livserfaring og nysgjerrighet. Våre kurs og kulturreiser er kjent for å ha god kvalitet og våre erfarne og kunnskapsrike forelesere og reiseledere gleder seg til å dele sin kunnskap med deg.

Les mer på www.nestorutvikling.no

SMALL DANISH HOTELS.DK

moments of happiness

Small Danish Hotels tilbyr et hav av kroer, hoteller, slott og herregårder i hele Danmark. De er plassert midt i byens bankende hjerte eller har en vakker beliggenhet nær skog, hav og vann.

Les mer på
[www. www.smalldanishhotels.dk/lop](http://www.smalldanishhotels.dk/lop)

DuKan AS/dukaPc tilbyr LOPs medlemmer PC for seniorer og lesebrett. De tilbyr også god hjelp og veiledning over sin hjelpetelefon og 2 måneder gratis support-abonnement.

Les mer på www.dukapc.no

Escape Travel AS tilbyr turer over hele kloden. De er største arrangør av elvecruise og spesialister på l angreiser og safari. De kan tilby opplevelser på 30 elver og 3 kontinenter. De vil skreddersy turer for LOPs medlemmer.

Les mer på www.escape.no

Dag Aasbø Travel AS arrangerer bussreiser, cruisereiser og flyreiser. Vi tilbyr skreddersydde reiser for LOPs alle lokallag. Seniorturer er en av våre spesialiteter. Vi har et stort nettverk av samarbeidspartnere i mange land og tilbyr reiser i Norge, Europa og ellers i verden.

Les mer på www.dagaasbo.no

	ORGA-NISME	ILD-SJEL-ER	PLAG-GET		AN-LØPER	LEVE HOVED-STAD		ST-ANS	VÅR- OG SOMMER-FENOMEN
	STIL-LE								
→					★		PADLE		
	PLANTE INVI-TERTE								
→			JEG		ELV SP.		TRÅKK	SKJØT	
	AV-SATS								
★	↓	HA	SKRED	FAR-ENDE RENN		LYS-KIL-DER		PLASS	
SOM-MER-HJEM									★
TV-PRO-FIL				VISE TINN		★	UTROP MORO		
									NERVØ-SI-TET
→	APPA-RAT	SPI-RER	MINKE			KAI		VOKS	
	KANT BAG			BRØD		★	BRÅK	DIS PENE	
→								RØYSA SALGS-LAG GÅTE	
	ATOM			★		HEL-LIG		GLANS TONE	
									★
→			KV.-NAVN	FUGEN	BESKYT-TELSE FUGLEN				★
	DIKT					HEST			
→									
	FART		KNAPP PLAN-TE			★	SVEL-LE	KV.-NAVN	
→								PRON. TIDLIG-ERE	ISO-LERT
	STOR-GODS	ORD		HILST		STA	REGNE BIBEL-NAVN	HEV-ELSE	TONE
	ANGST								BYGE VOM
→				LØP				GÅ IDYLL	
	HALV-ERE SVERM			AN-FALL				FLAM-MEN	
	SPILL								DYR

FRIST FOR INNSENDING ER 1. august 2016

Vinnerne får et flaxlodd i posten!

Disse ble vinnere i siste nummer:

Else Marie Langfjell
Mo i Rana

Rolf Myhre
Molde

Gerd Olsen
Skien

Berit Berland
Haus

Inger Myhre
Moss

10 GODE GRUNNER FOR MEDLEMSKAP I LOP

1. LOP organiserer pensjonister fra kommune, fylke og stat. LOP er partipolitisk og livssynsmessig nøytral.
2. LOP deltar i drøftingsmøtene med regjering og storting om trygdeoppgjørene og statsbudsjettene.
3. LOP er høringsinstans for departementene i saker av betydning for oss som pensjonister.
4. LOP har Pensjonsutvalg og Helse- og omsorgsutvalg som arbeider spesifikt innenfor sine fagområder.
5. LOP har to spesialrådgivere som gir gratis rådgivning til medlemmene innenfor pensjon/arv/booppgjør/testamente. Barn får råd på foresattes medlemsnummer.
6. LOPs Kurs-Kontakt-Konferanseutvalg arrangerer kurs for tillitsvalgte lokalt.
7. LOP har et eget medlemsblad „Vi i LOP“ som kommer ut fire ganger i året.
8. LOP har egen nettside www.lop.no som holder medlemmene oppdatert på det som skjer.
9. LOP tilbyr reiser i inn- og utland både sentralt og lokalt.
10. Gjennom våre lokallag tilbys medlemstreff med foredrag, kåseri, kulturelle innslag, teaterkvelder, konserter m.v.

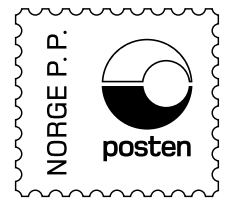
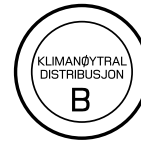

LOP i eldreråd

LOPs medlemmer er representert i mange kommunale og fylkeskommunale eldreråd over hele landet.

Se oversikt over LOP-medlemmer i eldreråd på våre nettsider: www.lop.no/om-oss

Løsningsordet kan sendes på e-post til mgh@hamrin.no eller på et postkort til: M. Hamrin, Nittedalsgata 67, 2000 Lillestrøm

RETURADRESSE:
LOP, STORTINGSGATA 2, 0158 OSLO

LOKALLAGENE I LOP

PRESTEFORENINGEN

Astrid Bjellebø Bayegan 909 29 047 abayegan@online.no

AKERSHUS

Nedre Romerike

Jonn Bekkevold 920 50 452 jonn-bekkevold@hotmail.com

Øvre Romerike

Kjellfrid Frankmo 970 92 474 kjellfrid.frankmo@gmail.com

BUSKERUD

Kongsberg

Rolf Wallin 908 42 165 rolf.henry.wallin@ebnett.no

HEDMARK

Glåmdal

Anna Stearn 975 45 394 annastearn@gmail.com

HORDALAND

Bergen og omland

Johannes Bolstad 924 44 478 johannes.bolstad@bkkfiber.no

Sunnhordland

Vermund Trohjell 918 25 257 vermund.trohjell@haugnett.no

Voss og omland

Ragnhild Mølster Lidal 901 18 013 rmlidal@broadpark.no

MØRE OG ROMSDAL

Kristiansund

Karl A. Johansen 971 87 545 karl.johansen@nktv.no

Molde

Bitten Linge 71 25 21 56 bitten.l@online.no

Ålesund

Sigurd Dybvik 911 07 120 sidy@mimer.no

NORDLAND

Midt-Helgeland

Åse Floa Steinrud 977 17 534 tove@wika.no

Rana

David Øverli 482 59 151 davida-o@online.no

Salten

Brynild Geiring 901 70 180 bgeiring@hotmail.com

Vesterålen

Steinar Henriksen 474 17 879 steinar.henriksen@sktv.no

Vågan

Reidun Karjalainen 905 86 174 reidun.m.h.karjalainen@gmail.com

NORD-TRØNDELAG

Namsos

Bjørn Kvatningen 992 66 705 74 27 33 23

Steinkjer

Leif Aune 994 32 351 leif.kjetil.aune@ntebb.no

OPPLAND

Gjøvik og omland

Kjell Mellomberg 482 88 924 kaabeem@online.no

Gudbrandsdal

Brit Helga Remme 971 94 995 brtremme5@gmail.com

Lillehammer

Per Rasmussen 995 07 051 prasmus@online.no

OSLO

Oslo

Turid Frimo 470 26 939 tfrimo@gmail.com

Mattilsynet O/A/Ø

Karin Tubås Andersen 482 70 235 tea8@online.no

Meteorologisk Inst. Seniorklubb

Arnulf Heidegård 922 91 147 heidega@online.no

ROGALAND

Haugaland

Inger Stolt-Nielsen 916 88 833 inger.stolt-nielsen@hotmail.com

Mattilsynet R/A

Sverre Mortensen sverre.mortensen@gmail.com

Sandnes og Jæren

Synnøve Ladstein 916 97 145 sy-lad@online.no

SOGN OG FJORDANE

Indre Sogn

Njål Ølmheim 979 56 220 njaalo@online.no

SØR-TRØNDELAG

Trondheim

Astrid Seim Ekeland 977 26 035 asekel@outlook.com

TELEMARK

Telemark

Evy Brattland 986 72 973 brattlan@online.no

TROMS

Tromsø

Arvid Tangen 911 94 801 artang@online.no

VESTFOLD

Larvik

Odd Bjarne Johansen 913 99 944 oddbj@online.no

Sandefjord

Lillian Heggem 473 13 408 lsheggem@frisurf.no

Tønsberg

Anne-Lise Aune Lee 403 07 729 leenorge@gmail.com

ØSTFOLD

Indre Østfold

Randi Frankrig 922 80 706 randi.frankrig@gmail.com

Moss

Turid Bakkerud Nørving 69 25 43 25 turinoe@online.no

Sarpsborg

Ellen-Marie Mikkelsen 908 20 480 ellen-mm@online.no